

Ko je Veselin to videl, je v besnem srdcu skočil v kraljičino sobo, kamor se je bila skrila kraljična.

»Kaj si naredila, izdajalka?« je zavpil nad njo in dvignil sabljo, da bi jo prebodel.

Tedajci se je oglasil kralj za njegovim hrbtom.

»Pusti kraljično, Veselin, ne prelivaj krvi. Hujša bo kazen za njeno izdajstvo, če jo jaz, njen lastni oče, prekolnem.«

In kralj se je obrnil k hčeri.

»Vse svoje žive dni bodi bitje, zavrženo od luči, od sonca. Samo v temi naj ti teče življenje. Še tisočletja bodo minila, preden se bo rodil človek, ki te bo rešil.«

Kraljična se je pri priči izpremenila v nočno ptico ujedó in zletela skozi okno.

Od tistega dne, ko so bili razbili posodo s tisoč učenostmi, je blagostanje v deželi vidno pojemale.

Veselin od žalosti ni mogel več zdržati na dvoru in je pobegnil v svoj rojstni kraj, med širne bukove gozdove.

Tam ni bilo več palače, ki jo je bil nekoč pričaral čarovnik Kres, tudi očeta in matere ni bilo več med živimi. Le revna ogljarska koliba je še čepela sredi gozda kakor včasih.

Veselin se je naselil v nji, žga oglje, se staral in premišljeval o človeški usodi. In kakor nekdanj je bil dober prijatelj gozdnih živali. Samo ene ga je bilo strah: sove, ki je ob večerih ždela na drevesu pred kolibo in žalostno skovikala.

Veselin je vedel, da je sova tisto bitje, v katero je kralj zaklel svojo izdajalsko hčer.

Vedel pa je tudi, da posode s tisoč učenostmi ne bo nikoli, nikoli več; živela bo samo pravljica o njej in še poznim rodovom pričala o minljivosti vsega posvetnega.

G u s t a v S t r n i š a

Pastirček Blažek

Vsi pastirji so se jezili na vročino in zabavljali nad poletjem, le sosedov pastir Blažek se je samo smejal. Bil je revček brez staršev a vedno vesel deček. Poletje je posebno ljubil, za vročino se sploh ni menil, čeprav mu je znoj curkoma lil po obrazu. Zadoljno je tekal za živino in žvižgal. Kadar so njegovi tovariši le preveč zabavljali, jih je tolažil:

»Poletje še prehitro mine! Ali ni prijetno in zdravo v topli prirodi? Kaj če nas sonce opeče, ne škoduje nam in v senco se lahko skrijemo! Toda, koliko dobrot nam nudi poletje, samo poglejte! Kopljemo se, kako je prijetno, ko nam drugujejo mili žarki, cvetke povsod klijejo in dehte in ptice že zarana prepevajo svoje vesele popevke!«

Včasih, ko je ležal pod grmom in za časek zadremal, je zagledal v sanjah prijazno vilo, ki ga je opazovala in potem vzela v roke biserni lok, segla po sončnem žarku, ga napela na zlato napero in že je zadonela čudežna pesem.

»Kdo si vendar?« jo je nekega dne vprašal.

»Vila sem, hčerka Poletnika. Pojdi z menoj!«

In pastirček je šel in strmél. Kamor je stopil, je zazrl nova čuda. Trava se je izpreminjala in blesketala v vseh mogočih barvah. Namesto rose so se lesketali na cvetju sami biseri, ki so ga kar težili. Omamljivi vonj se je širil okoli, a ptice pevke so pele tako opojne pesmi, da takšnih še nikoli ni slišal.

Dospela sta na rožno planjavo, ki je Blažek še ni videl. Povsod so kipele in dehtele same rože. Sredi njih se je dvigal sijoč prestol in na njem je sedel visok, krepak mladenič, kojega obraz je sijal kakor samo ognjeno sonce.

Ko se je deček približal, je opazil, da ima mladenič na glavi blestečo, diamantno krono. Takoj je Blažka nagoovoril:

»Jaz sem vladar Poletnik in rad imam svoje prijatelje. Moja hčerka mi je že pravila o tebi in zdaj sem vesel, da si prišel k nam! Obdaril bi te z biseri in cekini, a vse to prevzame človeka. Ker te ljubim, ti ne dam tega slepila, ki vsakega zapelje in mu zamori čut usmiljenja in ljubezni do bližnjega! Pridi slednji dan, ko bo zahajalo sonce, z mojo hčerko semkaj in moji modri duhovi te bodo marsičesa naučili, kar ti bo koristilo za vse življenje! To naj ti bo moje darilo, ker sem ti pravi prijatelj!«

Pastir se je zahvalil in se obrnil, pa je začuden opazil, da leži spet za grmom na paši.

»Ali sem sanjal, ali je bilo res?« se je vprašal in takoj sklenil, da pride drugi dan spet pod grm.

In tako je prihajal vsak dan in vsekdar ga je čakala vila, ki ga je potem odvedla s seboj.

Včasih so ga iskali pastirji, pa ga niso mogli nikjer najti, kakor bi se bil udrl v tla.

Deček je hodil v kraljestvo Poletja, kjer so ga pridni in modri pritlikavci uvajali v skrivnosti narode in ga poučili, kako mora obdelovati zemljo, kako krmiti in pasti živino in kako sploh delati, da mu bo zemlja dala, kar ima.

In Blažek si je vse zapomnil. Moral je poskušati tudi sam. Z majhnim oralom je oral zemljo in jo posejal, krmil živino in jo pasel.

Naposled je bil vladar z njim zadovoljen, dejal mu je:

»Čez štirinajst dni boš podedoval nekaj premoženja, ne smeš prodati kočice in njiv, ki jih dobiš. Kmalu doraseš in tedaj se spomni na naše nauke in srečen boš!«

Blaže se je spet predramil pod grmom. Še in še je prihajal tja, a vile ni ni bilo več.

Ko se je poslavljalo poletje in je prihajala krasotica jesen, je zagledal v daljavi blestečega vladarja, sijočega kakor sonce in poleg njega ljubko vilo, nežno kakor prosojno meglico, ki sta zginjala v višavi in mu mahala v slovo.

Blaž je res podedoval skromno hišico in tri njivice po stricu, ki mu je umrl na Westfalskem, kjer je delal v rudniku. Takoj se je spomnil na kralja Poletnega in prosil svojega varuha, da je dotlej opravljal njive, da je sam dorasel. Komur je Blažek odslej pasel krave, se je čudil, kajti najlepše so bile in največ mleka so dajale. Vsi sosede so ga hoteli za pastirja in ga izpraševali, kje je vzel svojo pamet, da zna najti tako sočno pašo, saj jo imajo tudi druge krave, a nobena ni taka.

Deček se je smehljaj in molčal. Čez nekaj let je postal sam svoj gospodar, čeprav šele dvajsetleten. Prišel je delati doma. Vedno se je spominjal svojih malih učiteljev pritlikavcev, ki so ga mnogo naučili in mu svetovali, naj pri vsakem delu vztraja, da bo uspeval in bo srečen.

Danes je Blaž trden posestnik in imovit mož.

Ponoči . . .

Pridni dečici na čast
je šla luna ovce past,
ovce-zvezdice srebrne.
Zvezda se utrne,
ovca-zvezda zvrne
se v globok in črn prepad . . .

Luna se razžalostil,
za nesrečno zvezdico hitil . . .
Pridna dečica pa spi
in ne ve, kaj se godi . . .
Luno sreča sonček mlad,
lunica zbeži —
deca pridna se zbudi!

Merijana Željznova - Kokalj